

Anonymizované znenie

Preklad

C-863/19 – 1

Vec C-863/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

26. november 2019

Vnútroštátny súd:

Apelativen sad Varna

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

19. november 2019

Obžalobca:

Okražna prokuratura Varna

Odsúdená osoba:

TS

APELATIVEN SAD

Varna

(Odvolací súd Varna, Bulharsko)

[*omissis*]

SÚDNEMU DVORU EURÓPSKEJ ÚNIE

NÁVRH NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

[*omissis*]

VNÚTROŠTÁTNY SÚD:

Apelativen sad Varna (Odvolací súd Varna), [*omissis*]

ÚČASTNÍCI KONANIA VO VECI SAMEJ:

Obžalobca: Okražna prokuratura Varna (Okresná prokuratúra Varna, Bulharsko) [*omissis*].

V odvolacom konaní na vnútroštátnom súde prokuratúru zastupuje prokurátor [*omissis*] – Apelativen prokuror – Varna (Odvolacia prokuratúra Varna, Bulharsko);

Odsúdená osoba: TS [*omissis*]

Obhajca: [*omissis*]

[*omissis*]

PREDMET TRESTNÉHO KONANIA A SKUTKOVÝ STAV, Z KTORÉHO KONANIE VYCHÁDZA:

1) TS bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z toho, že 21. februára 2019 vo Varne sám a spolu s dvoma ďalšími osobami DR a NM ako spolupáchateľmi (ktorí tiež boli odsúdení po uzavretí dohody o vine a treste) bez náležitého povolenia prechovával veľmi nebezpečné omamné látky, konkrétne metamfetamín v celkovom množstve 125,61 gramu a v celkovej hodnote 3 140,25 leva, 3,4-metyléndioxymetylamfetamín (MDMA) v celkovom množstve 3,20 gramu a v celkovej hodnote 128,00 leva, marihuanu v celkovom množstve 2072,30 gramu a v celkovej hodnote 12 433,80 leva a kokaín s hmotnosťou 0,03 gramu a celkovou hodnotou 6,60 leva na účely ich šírenia. TS bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ktorého výkon bol podľa § 66 ods. 1 Nakazatelen kodex (Trestný zákon, Bulharsko; ďalej len „NK“) podmienene

odložený, pričom bola stanovená štvorročná skúšobná doba, a peňažný trest vo výške 5 000 levov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 28. júna 2019.

2) Po odsúdení TS podala prokuratúra na Okražen sad Varna (Okresný súd Varna) návrh podľa článku 306 ods. 1 bodu 1 Nakazatelen procesualen kodex (Trestný poriadok, ďalej len „NPK“) na konfiškáciu peňažnej sumy vo výške 9 324,25 leva v prospech štátu, pričom konkrétne išlo o:

- bulharské bankovky v celkovej hodnote 7 915,55 leva;
- eurobankovky v celkovej hodnote 625 eur, čo predstavuje 1 222 levov;
- turecké líry v celkovej hodnote 605 tureckých lír, čo predstavuje 186,70 leva.

3) Túto hotovosť zaistili a zhabali príslušné justičné orgány v súlade s postupom, ktorý je na to určený, počas vyšetrovania, konkrétne pri prehliadke a zhabaní v byte, v ktorom žila odsúdená osoba, ako aj jej matka.

4) Okražen sad Varna (Okresný súd Varna) prejednal tento návrh na verejnom zasadnutí. Zúčastnila sa na ňom tak odsúdená osoba a obaja jej obhajcovia, ako aj prokurátor. Na tomto zasadnutí odsúdená osoba tvrdila, že táto suma je vlastníctvom jej matky a jej sestry. V konaní bol predložený písomný dôkaz, ktorý preukazoval, že pani SP, matka odsúdenej osoby, si v marci 2018 vzala spotrebiteľský úver od DSK Bank EAD v celkovej výške 17 000 levov, a výpis z účtu otca, TB. V súvislosti s cestou do Turecka v období od 19. do 21. apríla 2019 boli predložené kópie cestových pasov matky, SP, a sestry odsúdenej osoby, KM.

5) Pani SP sa nezúčastnila na prvostupňovom súdnom konaní podľa článku 306 ods. 1 bodu 1 NPK; procesné predpisy vôbec neumožňujú, aby sa na konaní zúčastnila ako samostatný účastník. Bola vypočutá len ako svedkyňa v súvislosti s hotovosťou v levoch, eurách a tureckých lírach, ktorá bola nájdená v jej byte.

6) Prvostupňový súd odmietol konfiškáciu predmetnej sumy, lebo vychádzal z toho, že trestný čin, za ktorý bol TS odsúdený, nie je trestným činom, ktorého cieľom je dosiahnutie hospodárskeho prospechu. Odôvodnil to tým, že hoci vo veci bolo prostredníctvom svedeckých výpovedí preukázané, že TS obchodoval s omamnými látkami, prokuratúra nevzniesla také obvinenie a tento obchod nebol predmetom nadväzujúceho odsúdenia, takže nie sú splnené podmienky konfiškácie v prospech štátu stanovené v článku 53 ods. 2 NK. Uviedol: „... Trestný čin podľa článku 354a ods. 1 prvej alternatívy NK je formálnym skutkom, ktorý je dokonaný získaním skutočnej možnosti nakladať s omamnou látkou. Na splnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu je naozaj stanovený určitý cieľ, ale pokiaľ tento cieľ nebol uskutočnený a nebolo vznesené obvinenie zo šírenia omamných látok, nemožno vychádzať z toho, že týmto trestným činom boli dosiahnuté hospodárske príjmy. Pokiaľ by hotovosť zhabaná v byte, v ktorom býva TS, bola získaná trestnou alebo nelegálnou činnosťou, resp.

jej pôvod by bol nejasný, v prípade nepomeru medzi legálnymi prostriedkami a prostriedkami pochádzajúcimi z trestnej činnosti existuje iný nástroj na ich konfiškáciu v prospech štátu, a to podľa zákonných ustanovení, ktoré obsahuje Zakon za protivodejstvie na korupciata i otnemane na nezakonno pridobito imuštstvo (zákon o boji proti korupcii a o konfiškácii nezákonne získaného majetku, Bulharsko).“

7) Predmetom preskúmania, ktoré vykonáva vnútroštátny súd, je správnosť týchto záverov, ku ktorým dospel Okražen sad Varna (Okresný súd Varna). Okresná prokuratúra Varna vo svojom odvolaní tvrdí, že rozhodnutie Okražen sad Varna (Okresný súd Varna) je protiprávne, lebo v ňom Článok 53 NK nebol uplatnený „z hľadiska“ smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 2014, s. 39).

8) Obhajca odsúdenej osoby nesúhlasí s názorom obžalobcu a naopak tvrdí, že konfiškácii podlieha jedine majetkový prospech, ktorý je priamym a bezprostredným dôsledkom trestného činu, za ktorý bola osoba odsúdená.

UVÁDZANÉ VNÚTROŠTÁTNE PRÁVNE PREDPISY

9) **Nakazatelen kodex Bulharskej republiky** (Trestný zákon, ďalej len „NK“)

Článok 354a. (nový – DV [Daržaven vestnik, Úradný vestník Bulharska], č. 95/1975, zmenený, č. 28/1982, č. 10/1993, č. 62/1997, č. 21/2000, č. 26/2004, č. 75/2006) (1) Kto bez náležitého povolenia vyrobí, spracuje, získa alebo prechováva omamné látky alebo podobné látky s cieľom šíriť ich alebo šíri omamné látky alebo podobné látky, potrestá sa trestom odňatia slobody v trvaní od dvoch do ôsmich rokov a peňažným trestom vo výške od päťtisíc do dvadsaťtisíc levov, ak ide o veľmi nebezpečné omamné látky alebo podobné látky, a trestom odňatia slobody v trvaní od jedného do šiestich rokov a peňažným trestom vo výške od dvetisíc do desaťtisíc levov, ak ide o nebezpečné omamné látky alebo podobné látky. Ak sú predmetom činu prekurzory alebo prístroje alebo materiály určené na výrobu omamných látok alebo podobných látok, uloží sa trest odňatia slobody v trvaní od troch do dvanástich rokov a peňažný trest vo výške od dvadsaťtisíc do stotisíc levov.

(2) (zmenený – DV, č. 26/2010) Ak ide o omamné látky alebo podobné látky vo veľkom rozsahu, uloží sa trest odňatia slobody v trvaní od troch do dvanástich rokov a peňažný trest vo výške od desaťtisíc do päťdesiatitisíc levov. Kto získa omamné látky alebo podobné látky bez náležitého povolenia na verejne prístupnom mieste alebo ich prechováva na účely šírenia a ak ide o omamné látky alebo podobné látky v obzvlášť veľkom rozsahu alebo ak čin spácha:

1. osoba, ktorá koná na objednávku alebo vykonáva rozhodnutie zločineckej skupiny;

2. lekár alebo farmaceut;
3. vychovávateľ, učiteľ alebo vedúci školského zariadenia alebo úradná osoba pri výkone služby alebo v súvislosti s ňou;
4. za podmienok nebezpečného opakovane spáchaného činu,

potrestá sa trestom odňatia slobody v trvaní od piatich do pätnástich rokov a peňažný trestom vo výške od dvadsaťtisíc do stotisíc levov.

(3) Kto bez náležitého povolenia získa alebo prechováva omamné látky alebo podobné látky, potrestá sa takto:

1. ak ide o veľmi nebezpečné omamné látky alebo podobné látky, trestom odňatia slobody v trvaní od jedného do šiestich rokov a peňažným trestom vo výške od dvetisíc do desaťtisíc levov,

2. ak ide o nebezpečné omamné látky alebo podobné látky, trestom odňatia slobody až na päť rokov a peňažným trestom vo výške od tisíc do päťtisíc levov.

(4) Kto poruší platné predpisy týkajúce sa výroby, nadobúdania, uchovávanania, evidencie, dodávky, prepravy alebo prechovávanania omamných látok, potrestá sa trestom odňatia slobody až na päť rokov a peňažným trestom vo výške do päťtisíc levov, pričom súd môže navyše nariadiť odňatie práv podľa článku 37 ods. 1 bodov 6 a 7.

(5) V menej závažných prípadoch podľa odsekov 3 a 4 sa uloží peňažný trest vo výške do tisíc levov.

(6) V prípadoch uvedených v odsekoch 1 až 5 sa predmet činu a nástroje použité na spáchanie činu skonfiškujú v prospech štátu.

10) **Článok 53.** (1) Bez ohľadu na trestnú zodpovednosť sa skonfiškujú:

- a) (doplnený – DV, č. 7/2019) veci, ktoré patria páchatel'ovi a boli určené alebo použité na spáchanie úmyselného trestného činu; ak tieto veci nie sú dostupné alebo boli prevedené, nariadi sa konfiškácia ich protihodnoty;

- b) veci, ktoré patria páchatel'ovi a boli predmetom úmyselného činu, pokiaľ to je výslovne uvedené v osobitnej časti Trestného zákona.

(2) (nový – DV, č. 28/1982) V prospech štátu sa navyše skonfiškujú:

- a) veci, ktoré sú predmetom činu alebo nástrojmi použitými na spáchanie činu, ktorých držba je zakázaná, a

- b) (zmenený – DV, č. 7/2019) priame a nepriame príjmy, ktoré boli získané trestným činom, ak ich netreba vrátiť alebo uviesť do pôvodného stavu; ak tieto

príjmy nie sú dostupné alebo boli prevedené, nariadi sa konfiškácia ich protihodnoty.

(3)(nový – DV, č. 7/2019) Na účely odseku 2 písmena b):

1. priame príjmy znamenajú každý hospodársky prospech, ktorý vznikol ako bezprostredný dôsledok činu;
2. nepriame príjmy znamenajú každý hospodársky prospech, ktorý vznikol ako výsledok nakladania s priamymi príjmami, ako aj každá vec, ktorá bola získaná následnou úplnou alebo čiastočnou premenou priamych príjmov, a to aj v prípade, ak táto vec bola zmiešaná s vecami legálneho pôvodu; konfiškácii podliehajú veci až do výšky hodnoty zodpovedajúcich priamych príjmov spolu s majetkovými výnosmi, ktoré sú bezprostredne spojené s nakladaním alebo premenou priamych príjmov a s vložením priamych príjmov do majetku.

Nakazatelen procesualen kodex Bulharskej republiky

11) Článok 306 (1) O nasledujúcich otázkach môže súd rozhodnúť aj uznesením:

1. uloženie súhrnného trestu podľa článkov 25 a 27, ako aj uplatnenie článku 53 Nakazatelen kodex;
2. (doplnený – DV, č. 27/2009, účinný od 1. júna 2009, zmenený, č. 13/2017, účinný od 7. februára 2017) podmienky na začiatku výkonu trestu odňatia slobody, ak zodpovedajúce rozhodnutie nie je súčasťou rozsudku;
3. (doplnený – DV, č. 32/2010, účinný od 28. mája 2010) splnenie podmienok podľa článkov 68, 69, 69a a článku 70 ods. 7 Nakazatelen kodex, ako aj trest, ktorý si má odpykať obžalovaný; prvostupňový súd, ktorý rozhodol o podmieňanom odklade výkonu trestu odňatia slobody, rozhoduje o uplatnení článku 68 ods. 3 Nakazatelen kodex, okresný súd, ktorý nariadil predčasné podmieňané prepustenie z výkonu trestu, o uplatnení článku 70 ods. 7 prvej vety druhej alternatívy Nakazatelen kodex;
4. vecné dôkazy a trovy konania.

(2) V prípadoch uvedených v odseku 1 bodoch 1 až 3 súd rozhoduje na verejnom zasadnutí po predvolaní odsúdeného.

(3) Uznesenie vydané podľa odseku 1 bodov 1 až 3 možno napadnúť podľa procesných predpisov obsiahnutých v kapitole 21, uznesenie podľa odseku 1 bodu 4 možno napadnúť podľa procesných predpisov obsiahnutých v kapitole 22.

UVÁDZANÉ PRÁVNE PREDPISY ÚNIE:

12) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii

Odôvodnenie 11: Je potrebné objasniť existujúcu koncepciu príjmov z trestnej činnosti tak, aby zahŕňala priame príjmy z trestnej činnosti a všetky nepriame výnosy vrátane následných opätovných investícií alebo premeny priamych príjmov. Príjmy tak môžu zahŕňať akýkoľvek majetok vrátane majetku, ktorý bol úplne alebo čiastočne premenený na iný majetok a ktorý bol zmiešaný s majetkom získaným z legitímnych zdrojov, a to až do určenej hodnoty zmiešaných príjmov. Môžu tiež zahŕňať príjem alebo iné výhody plynúce z príjmov z trestnej činnosti alebo z majetku, na ktorý boli takéto príjmy premenené alebo s ktorým boli takéto príjmy zmiešané.

Odôvodnenie 20: Pri rozhodovaní o tom, či trestný čin mohol viesť k vzniku hospodárskeho zisku, môžu členské štáty zohľadniť *modus operandi* napríklad, ak je podmienkou trestného činu jeho spáchanie v súvislosti s organizovanou trestnou činnosťou alebo s úmyslom zabezpečiť pravidelný príjem z trestnej činnosti. Tým by však vo všeobecnosti nemala byť dotknutá možnosť vykonať rozšírenú konfiškáciu.

Odôvodnenie 33: Táto smernica podstatným spôsobom zasahuje do práv osôb, a to nielen podozrivých alebo obvinených osôb, ale aj do práv tretích osôb, ktoré nie sú trestne stíhané. Je preto potrebné stanoviť osobitné záruky a prostriedky súdnej nápravy, aby sa zaručila ochrana ich základných práv pri vykonávaní tejto smernice. To zahŕňa právo byť vypočutý pre tretie osoby, ktoré tvrdia, že sú vlastníkami dotknutého majetku alebo ktoré tvrdia, že k nemu majú iné majetkové práva („vecné práva“), ako napríklad *ususfructus*. ...

13) Článok 2

Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „príjmy“ sú akýkoľvek hospodársky prospech pochádzajúci priamo alebo nepriamo z trestnej činnosti; môžu pozostávať z majetku v akejkoľvek podobe a zahŕňajú všetky následné opätovné investície alebo premenu priamych príjmov a akýkoľvek majetkový prospech;

Charta základných práv Európskej únie

14) Článok 17 ods. 1: Každý má právo vlastniť svoj oprávnene nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.

15) Článok 47: Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

POTREBA PODANIA NÁVRHU NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

16) Spor, ktorý je predmetom konania vo veci samej, sa týka otázky, či peňažné sumy zaistené v byte odsúdenej osoby predstavujú hospodárske príjmy získané trestným činom podľa článku 354a ods. 1 NK. Zákonom, ktorým sa mení a dopĺňa Nakazatelen kodex (DV, č. 7/2019), boli zavedené požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 2014, s. 39). Vzhľadom na túto skutočnosť sú vnútroštátne súdy povinné uplatniť svoje vnútroštátne právo podľa zásady procesnej autonómie.

17) Vnútroštátny súd sa však domnieva, že toto prebratie nie je úplné a presné, lebo článok 53 NK na rozdiel od článku 2 ods. 1 smernice vôbec neumožňuje skonfiškovať „hospodársky prospech pochádzajúci... nepriamo z trestnej činnosti“. Je tak preto, lebo bulharský zákonodarca definuje ako „priamy prospech“ každý hospodársky úžitok, ktorý vznikne ako bezprostredný dôsledok trestného činu, a naopak ako „nepriamy prospech“ definuje každý hospodársky úžitok, ktorý vyplýva z nakladania s priamym prospechom alebo s vecami alebo prostriedkami, na ktoré bol tento prospech následne úplne alebo čiastočne pretransformovaný.

18) Vnútroštátnemu súdu nie je známa záväzná vnútroštátna judikatúra týkajúca sa tejto otázky, pričom treba vziať do úvahy, že článok 53 NK v platnom znení sa uplatňuje pomerne krátko.

19) Vnútroštátny súd má zároveň pochybnosti, či môže uplatniť smernicu a vykladať vnútroštátne právo z hľadiska smernice, keďže v prejednávanom prípade chýba cezhraničný prvok pri spáchaní trestného činu, majetková škoda vznikla v celom rozsahu na území Bulharskej republiky a spadá do dispozičnej právomoci bulharských justičných orgánov. Na prvý pohľad ide o „vnútroštátnu situáciu“.

20) Na druhej strane jedným z cieľov smernice je aproximácia právnych predpisov členských štátov v oblasti zaisťovania a konfiškácie a [v dôsledku toho] posilnenie vzájomnej dôvery a účinnej cezhraničnej spolupráce. Preto musí vnútroštátny súd na to, aby mohol správne rozhodnúť prejednávaný spor, najprv vedieť, či sa smernica v tomto konkrétnom prípade uplatní.

21) V prípade, ak bude odpoveď na túto otázku kladná, bude potrebné vyložiť pojem „hospodársky prospech pochádzajúci... nepriamo z trestnej činnosti“ uvedený v článku 2 ods. 1 smernice, ako ho chápal európsky normotvorca, aby si vnútroštátny súd mohol splniť povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Únie. Zo znenia článku 2 ods. 1 smernice nie je zrejmé, či sa rozlišujú na jednej strane nepriame príjmy a na druhej strane pretransformované alebo premenené priame príjmy, alebo či sú oba tieto pojmy totožné. Pokyny obsiahnuté v odôvodnení 11 neposkytujú jasnú a jednoznačnú odpoveď na túto otázku. Bulharský zákonodarca si vybral druhú možnosť a predpokladal, že nepriame príjmy sú pretransformované alebo premenené príjmy.

22) Uplatniteľnosť smernice by podmieňovala uplatniteľnosť Charty základných práv Európskej únie a osobitne článku 47 Charty v situácii, akou je prejednávaná situácia, v ktorej sa tvrdí, že majetkové príjmy, ktoré sa prípadne majú skonfiškovať, patria tretej osobe.

23) PREJUDICIÁLNE OTÁZKY

1. Uplatnia sa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 2014, s. 39) a Charta základných práv Európskej únie v súvislosti s trestným činom, ktorý spočíva v držbe omamných látok na účely ich šírenia a ktorý spáchal bulharský občan na území Bulharskej republiky, ak sa prípadné hospodárske príjmy tiež realizovali v Bulharskej republike a nachádzajú sa na jej území?
2. V prípade, ak bude odpoveď na prvú otázku kladná, čo sa má rozumieť pod pojmom „hospodársky prospech pochádzajúci... nepriamo z trestnej činnosti“ podľa článku 2 ods. 1 smernice a môže peňažná suma, ktorá bola zaistená a zhabaná v byte, v ktorom býva odsúdená osoba so svojou rodinou, a v osobnom motorovom vozidle, ktoré viedla odsúdená osoba, predstavovať také príjmy?
3. Má sa článok 2 smernice vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave, aká sa nachádza v článku 53 ods. 2 NK Bulharskej republiky, ktorá nestanovuje, že sa má skonfiškovať „hospodársky prospech pochádzajúci... nepriamo z trestnej činnosti“?
4. Má sa článok 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, aká sa nachádza v článku 306 ods. 1 bode 1 NPK Bulharskej republiky, ktorá umožňuje skonfiškovať v prospech štátu peňažnú sumu, o ktorej sa tvrdí, že patrí inej osobe než páchatelovi, pričom táto tretia osoba nemá možnosť zúčastniť sa na konaní ako účastník a získať priamy prístup k súdom?